

บทที่ 2

ปริทัศน์วรรณกรรม

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับคำ qilai ในภาษาจีน

จากการค้นคว้าข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำหลังกริยา qilai นั้น พบว่ามีเอกสารและงานวิจัยหลายเรื่องที่ศึกษาหน้าที่และความหมายของคำหลังกริยา qilai เอกสารและงานวิจัยแต่ละเรื่องมีแนวคิดและการนำเสนอผลของการศึกษาคำหลังกริยา qilai ที่มีทั้งความคล้ายและความแตกต่างกัน วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะกล่าวถึงเฉพาะบางเรื่องที่เสนอแนวคิดคำหลังกริยา qilai ที่สำคัญและน่าสนใจดังนี้

2.1.1 แนวคิดของ Wáng Lì

Wáng Lì (1985: 484-485) แบ่งความหมายของคำหลังกริยา qilai ไว้เป็น 3 ประเภทคือ ก. ความหมายเติม มีความหมายแสดงการเคลื่อนที่จากล่างสู่บน มักจะวางหลังคำกริยาที่มีความหมายตรงข้ามกับคำกริยาจำพวก นั่งอยู่ นอนอยู่ หรือตกลงมา เป็นต้น เช่น

他想站起來，可是很困難，離他最近的紅軍士兵小心地把他扶起來。

Tā xiǎng zhànqilai, kěshì hěn kùnnán, lí tā zuìjìn de hóngjūn shìbīng xiǎoxīn de bǎ tā fúqilai.

เขาคิดจะยืนขึ้น แต่ก็ลำบากมาก ทหารกองทัพบกแดงที่อยู่ใกล้กับเขาที่สุดจึงพยุงเขาขึ้นมาอย่างระมัดระวัง

我想爬起來。

Wǒ xiǎng páqilai.

ฉันคิดจะปีนขึ้นมา

ข. ความหมายแปลง หมายถึงคำ qilai หลังคำกริยาที่มีได้มีความหมายเติม แต่ใช้แสดงถึงการกระทำหรือเรื่องราวใด ๆ ที่ได้เกิดขึ้นว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงจากเหตุการณ์หนึ่งหรือสภาพหนึ่งไปสู่อีกเหตุการณ์หนึ่งหรืออีกสภาพหนึ่ง เช่น

男人大概是....到甚麼地方去躲起來了。

Nánrén dàgài shì ...dào shénme dìfang qù duǒqilai le.

ผู้ชายอาจจะ.....ไปหลบอยู่ที่ไหนสักแห่งหนึ่งแล้ว

把身子蜷起來，還是睡不著。

Bǎ shēnzi quánqilai, háishi shuìbuzháo.

ขดตัวไว้แล้ว ก็ยังนอนไม่หลับ

เมื่อคำ qilai ปรากฏหลังคำกริยาที่มีได้มีความหมายสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวของร่างกาย ความหมายของคำ qilai จะเป็นความหมายแปลงอย่างชัดเจน เช่น

那女人哭起來了。

Nà nǚrén kūqilai le.

ผู้หญิงคนนั้นร้องไห้ขึ้นมาแล้ว

肚子餓了，許多人煩得叫起來，罵起來。

Dùzi è le, xǔduō rén fán de jiàoqilai, màqilai.

เมื่อท้องหิว หลายคนก็เริ่มหงุดหงิดร้องโวยวาย ต่ำทอกันขึ้น

คำกริยาบางคำเมื่อเติมคำ qilai ไว้ข้างหลังแล้วจะแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพจากสภาพหนึ่งมาสู่อีกสภาพหนึ่ง เช่น

鄉村富足起來了。

Xiāngcūn fùzúqilai le.

หมู่บ้านชนบทอุดมสมบูรณ์ขึ้นแล้ว

地勢漸漸更加陡起來。

Dìshì jiànjiàn gèngjiā dǒuqilai.

ลักษณะภูมิประเทศค่อย ๆ ชันขึ้น

ถ้าหากคำกริยานั้นมีคำนามตามมา ก็จะแทรกคำว่า qi ไว้ระหว่างคำกริยากับคำนามนั้น โดยจะวาง lai ไว้หลังคำนาม เช่น

他們倆抽著煙拉搭起話來。

Tāmenliǎng chōuzhe yān lādāqi huà lai.

พวกเขาสองคนสูบบุหรี่ พลาบคุยเรื่องสัพเพเหระกันขึ้น

年輕的小伙子們就跟他抬起杠來。

Niánqīng de xiǎohuǒzimen jiù gēn tā táiqǐ gàng lái.

พวกผู้ชายวัยรุ่นก็เริ่มได้เถียงกับเขา²

ค. ไม่มีความหมาย ใช้หลังคำกริยา 看 kàn ดู และ 說 shuō พูด ทำให้กลายเป็นสำนวนที่ใช้ในการนำเข้าสู่ประเด็นต่างๆ เช่น

認真地說起來，“思想”這一個詞兒的含義就是包括想和做兩方面的。

Rènzhēn de shuōqilai, “sīxiǎng” zhè yí gè cí de hányì jiùshì bāokuò xiǎng hé zuò liǎng fāngmiàn de.

ถ้าพูดกันอย่างจริงจังแล้ว ความหมายแฝงของคำว่า ความคิด นั้นรวมถึง คิด และ ทำ ทั้งสองด้าน

看起來，好像娘兒們剛梳的頭。

Kànqilai, hǎoxiàng niángǎrmén gāng shū de tóu.

ดูไปแล้ว คล้ายกับว่าพวกหญิงสาวเพิ่งจะเกล้าผม

โดยทั่วไปคำ qilai จะอ่านเสียงวรรณยุกต์ปกติเมื่อปรากฏตามลำดับในตำแหน่งคำกริยาหลักของประโยคเท่านั้น นอกนั้นจะอ่านเสียงเบาทั้งสิ้น

2.1.2 แนวคิดของ Lǚ Shūxiāng

Lǚ Shūxiāng (1999: 441-443) ได้แบ่ง คำ qilai เป็น 2 ประเภทคือ คำกริยาและหน่วยเสริม เราจะกล่าวเฉพาะ คำ qilai ที่เป็นหน่วยเสริม ซึ่ง Lǚ Shūxiāng จัดแบ่งเป็น 4 ประเภทดังนี้

ประเภทที่ 1 บ่งถึงการที่คน สัตว์ หรือสิ่งของมีการเคลื่อนที่จากกลางสู่บนด้วยผลจากการกระทำของกริยา เช่น

² คำกริยา 抬杠 táigàng นี้ ในพจนานุกรมภาษาจีนกลาง (Zhōngguó Shèhuì Kēxuéyuàn Yǔyán Yánjiūsù, 1999) ระบุไว้ 2 ความหมาย คือ ใช้ไม้คานเคลื่อนย้ายโลงศพ และโต้เถียง แต่เนื่องจากประโยคตัวอย่างที่ Wáng Lì กล่าวไว้ไม่มีบริบทข้างเคียง ผู้วิจัยจึงแปลความหมายว่า พวกผู้ชายวัยรุ่นก็เริ่มได้เถียงกับเขา แต่อย่างไรก็ตามประโยคนี้สามารถแปลได้อีกความหมายหนึ่งว่า พวกผู้ชายวัยรุ่นกับเขาก็ยกไม้คานขึ้นมา

五星紅旗升起來了。

Wǔxīnghóngqí shēngqilai le.

ธงชาติจีนได้ชักขึ้นแล้ว

撿起來一塊石頭。

Jiǎnqilai yí kuài shítou

เก็บหินขึ้นมา 1 ก้อน

抬起頭來。

Táiqǐ tóu lai.

เงยหน้าขึ้นมา

ประเภทที่ 2 แสดงการกระทำที่เสร็จสิ้น และมีผลของการกระทำที่ทำให้รวมเข้าด้วยกัน หรือได้บรรลุเป้าหมาย เช่น

集中起來。

Jízhōngqilai.

รวบรวมไว้

統一起來。

Tǒngyīqilai.

รวมกันเป็นหนึ่งไว้

我想起來了。

Wǒ xiǎngqilai le .

ฉันคิดออกแล้ว

ประเภทที่ 3 แสดงการกระทำที่เริ่มต้นเกิดขึ้นและดำเนินต่อไป ระหว่าง qi และ lai ไม่สามารถแทรก de (得) หรือ bu (不)³ ได้ เช่น

³ de (得) หรือ bu (不) คือคำที่แทรกไว้ระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริม เพื่อให้เป็นรูปแบบหน่วยเสริมกริยาบอกความเป็นไปได้หรือไม่ได้ตามลำดับ (ประพิณ มโนมัยวิบูลย์, 2541: 121)

大伙兒唱起歌來。

Dàhuǒr chàngqǐ gē lai.

พวกเราได้ร้องเพลงขึ้นมา

一句話把屋子裡的人都逗得笑了起來。

Yí jù huà bǎ wūzǐli de rén dōu dòu de xiàoleqilai.

แค่ประโยคเดียวก็ทำให้ทุกคนในห้องหัวเราะกันขึ้นมา

歡呼起來。

Huānhūqilai.

ไชโยโห่ร้องกันขึ้นมา

ประเภทที่ 4 ทำหน้าที่หน่วยเสริมแทรก⁴ หรือเป็นส่วนหนึ่งในประโยคนำของประโยคความรวม มีความหมายของการคาดคะเน หรือ กล่าวถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ไม่สามารถแทรกคำ de หรือ bu ไว้ระหว่างคำกริยาและคำ qilai ได้ เช่น

看起來這件事他不會同意的。

Kànqilai zhè jiàn shì tā bú huì tóngyì de.

คาดว่า เรื่องนี้ เขาจะไม่เห็นด้วย

算起來，他離開我們已經三年了。

Suànqilai, tā líkāi wǒmen yǐjīng sān nián le.

คิดดูแล้ว เขาได้จากพวกเราไปสามปีแล้ว

他說起話來，總那麼不慌不忙。

Tā shuōqǐ huà lai, zǒng nàme bùhuāngbùmáng.

เวลาที่เขาพูด ก็มักจะไม่มีรีบร้อนเช่นนั้นเสมอ

⁴ หน่วยเสริมแทรก คือ 插入語 chārùyǔ หรือที่ Wáng Huán เรียกว่า 插說 chāshuō ที่วางแทรกไว้ในประโยค ทำหน้าที่หน่วยเสริมแทรกโดยจะไม่ทำหน้าที่อื่นใดในประโยคอีก ใช้แสดงความคาดคะเน หรือแสดงการสมมติเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง (Wáng Huán, 1995: 113-114)

2.1.3 แนวคิดของ Wáng Huán และ Zhāng Péngpéng

Wáng Huán และ Zhāng Péngpéng (1984: 348-353) ได้กล่าวถึงตำราไวยากรณ์ทั่วไป ที่มีจะแบ่งคำ qilai เป็น 4 ประเภทคือ ประเภทที่ 1 แสดงถึงคน สัตว์ หรือสิ่งของเคลื่อนที่จากล่างสู่บน ประเภทที่ 2 แสดงถึงการกระทำที่เสร็จสิ้นลง และมีผลของการรวมตัวเข้าด้วยกัน หรือ บ่งว่าการกระทำนั้นๆได้บรรลุถึงเป้าหมาย ได้รับผลสำเร็จ เสร็จสิ้น ประเภทที่ 3 แสดงถึงการกระทำซึ่งได้เกิดขึ้นและดำเนินต่อไป และ ประเภทที่ 4 เมื่อกริยาเติมคำ qilai แล้วจะทำหน้าที่หน่วยเสริมแทรกหรือเป็นประโยคนำความของประโยคที่ตามมา ซึ่งมีความหมายในเชิงคาดคะเน Wáng Huán และ Zhāng Péngpéng กล่าวว่า ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา เวลาสอนภาษาจีนให้กับชาวต่างชาติก็จะอธิบายด้วยวิธีการแบ่งประเภทคำ qilai ดังข้างต้น แต่พบว่ามีปัญหาต่างๆซึ่งสรุปได้เป็นสองประการใหญ่คือ

ประการที่หนึ่ง ตามหลักการข้างต้นบางครั้งก็ยากที่จะตัดสินว่าเป็น qilai ในความหมายใด เช่น 那堵牆 壘 起來了。

Nèi dǔ qiáng lěiqilai le.

กำแพงนั้นได้ก่อขึ้นมาแล้ว

คำ qilai ในประโยคข้างต้นนี้ควรเป็นความหมายใด เพราะอาจเป็นได้ทั้ง qilai ประเภทที่ 1 และ 2 三仙姑的香案便從此設起來。

Sānxiāngū de xiāng'àn biàn cóngcǐ shèqilai.

โต๊ะบูชาของซานเซียนกู่ นับจากนี้เป็นต้นไปก็ได้จัดตั้งขึ้น

คำ qilai ในประโยคข้างต้นนี้ควรเป็นความหมายใด เพราะอาจเป็นได้ทั้ง qilai ประเภทที่ 2 และ 3

ประการที่สอง จากการแบ่งคำเป็น 4 ประเภทข้างต้น ผู้เรียนภาษาก็ยังไม่สามารถที่จะใช้คำหลังกริยา qilai สร้างวลี ประกอบคำหรือแต่งประโยคที่ถูกต้องได้ ดังตัวอย่างการแต่งประโยคของผู้เรียนภาษาที่แต่งไม่ถูกต้องดังนี้

• 公共汽車到了車站，司機把汽車停起來。

• Gōnggòng qìchē dào le chēzhàn, sījī bǎ qìchē tíngqilai.

รถประจำทางมาถึงป้ายแล้ว คนขับก็นำรถจอด....

• 他說得很好，你們應該聽起來。

• Tā shuō de hěn hǎo, nǐmen yīnggāi tīngqilai.

เขาพูดได้ดีมาก พวกคุณควรจะฟัง...

* 工廠的機器壞了，工人們請來了技術員，他一到就把那台機器修起來。

* Gōngcǎng de jīqì huài le, gōngrénmen qǐng lái le jìshùyuán, tā yí dào jiù
bǎ nèi tái jīqì xiūqilai.

เครื่องจักรของโรงงานเสียแล้ว พวกคนงานได้เชิญช่างมา พอล่างมากก็นำเครื่องจักรนั้น
ซ่อม...

* 已經八點鐘他還睡覺，我認爲他沒有醒起來的意思。

* Yǐjīng bādiǎnzhōng tā hái shuìjiào, wǒ rènwéi tā měiyǒu xǐngqilai de
yìsi.

แปดโมงแล้ว เขายังหลับอยู่ ฉันเข้าใจว่าเขายังไม่รู้สึกตัว....

Wáng Huán และ Zhāng Péngpéng เห็นว่าเป็นเช่นนี้เพราะการอธิบายความหมายของ
คำ qilai ยังไม่ครอบคลุมเพียงพอ อีกทั้งยังมีได้อธิบายอย่างละเอียดชัดเจนถึงรูปประโยคที่ประกอบ
ด้วยคำ qilai และมีได้แสดงให้เห็นถึงคำกริยาที่สามารถประกอบกับคำ qilai ได้

2.1.3.1 ความหมายของคำ qilai

Wáng Huán และ Zhāng Péngpéng ได้ศึกษาวิเคราะห์คำ qilai หลังคำกริยาแล้วแบ่งคำ
qilai เป็น 3 ประเภทใหญ่ๆดังนี้

ก. คำ **qilai1** แสดงถึงสภาพหรือจุดที่ตั้งของคน สัตว์ หรือสิ่งของเกิดการเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลมา
จากการกระทำ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนั้นมิใช่เป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างอิสระ และมีความหมาย
ของการเปลี่ยนแปลง 9 ประเภทความหมาย ดังนี้

ประเภทที่ 1 บ่งถึงคนหรือสิ่งใด ๆ เปลี่ยนที่จากล่างขึ้นบน จากต่ำไปสูง หรือจากแนวนอนเป็นแนวตั้ง
เป็นความหมายเดิมของคำ qilai ตัวอย่างเช่น

只見男孩一彎腰，把剛才富田、長永扔在地上的溼紙撿了起來。

Zhǐ jiàn nánhái yì wān yāo, bǎ gāngcái Fùtián · Chángyǒng rēng zài
dìshang de yānzhǐ jiǎnleqilai.

เห็นแค่เด็กผู้ชายก้มลง เก็บกระดาษ ซับหมึกที่ฟูเถียนและฉางหย่งโยนทิ้งไปที่พื้นขึ้นมา

他把倒了的木樁都豎起來。

Tā bǎ dào le de mùzhuāng dōu shùqilai.

เขาเอาเสาเข็มไม้ที่ล้มไปแล้วตั้งขึ้นมาหมด

我是眼看著他長起來的。

Wǒ shì yǎn kànzhe tā zhǎnqǐlai de.

ฉันเห็นเขาโตขึ้นมากับตา (เห็นตั้งแต่เล็กจนโต)

ประเภทที่ 2 สิ่งของที่แบนเรียบเกิดการนูนขึ้น หรือขยายตัวขึ้น ตัวอย่างเช่น

他能一口氣把這個氣球吹起來。

Tā néng yì kǒu qì bǎ zhège qìqiú chuīqǐlai.

เขาสามารถเป่าลูกโป่งนี้ขึ้นมาได้ด้วยลมอึดใจเดียว

麵已經發起來了。

Miàn yǐjing fāqǐlai le.

แป้งได้ฟูขึ้นมาแล้ว

小伙子，挺起胸來。

Xiǎo huǒzi, tǐngqǐ xiōng lai.

หนุ่มน้อย ยืดอกขึ้น

ประเภทที่ 3 สิ่งใดก็ได้เปลี่ยนจากไม่มีเป็นการมีอยู่ ตัวอย่างเช่น

三仙姑的香案便從此設起來。

Sānxiāngū de xiāng'àn biàn cóngcǐ shèqǐlai.

โต๊ะบูชาของซานเซียนกู่ นับจากนี้เป็นต้นไปก็ได้จัดตั้งขึ้น

我們已經建立起來了一大批大型工業生產基地。

Wǒmen yǐjing jiànliqǐlaile yí dàpī dàxíng gōngyè shēngchǎn jīdì.

พวกเราได้ก่อตั้งฐานการผลิตด้านอุตสาหกรรมขนาดใหญ่จำนวนมากขึ้น

我們已經培養起一支又紅又專的科技隊伍來。

Wǒmen yǐjing péiyǎnqǐ yì zhī yòu hóng yòu zhuān de kējì duìwǔ lai.

พวกเราได้สร้างหน่วยกำลังด้านเทคโนโลยีที่ทั้งเชี่ยวชาญและรักพรรค(คอมมิวนิสต์)ขึ้นมาแล้ว

ประเภทที่ 4 คนหรือสิ่งใดๆเปลี่ยนจากการกระจัดกระจายเป็นการรวมเข้าด้วยกัน ตัวอย่างเช่น

幾位首長正跪在地鋪上，查看拼起來的作戰地圖。

Jǐwèi shǒuzhǎng zhèng guì zài dìpù shàng, chákàn pīnqǐlái de zuòzhàn dìtú.

ผู้นำหลายท่านกำลังคุกเข่าอยู่บนเบาะที่พื้น ตรวจสอบแผนที่สมรภูมิที่นำมาทาบต่อกันไว้

高媽的話永遠是把事情與感情都摻合起來。

Gāomā de huà yǒngyuǎn shì bǎ shìqing yǔ gǎnqíng dōu chānhéqǐlái.

คำพูดของป้ากาวมักจะใส่อารมณ์ความรู้สึกเข้ากับเรื่องราวที่เกิดขึ้นเสมอ

ประเภทที่ 5 คนหรือสิ่งใดๆได้เกิดการเคลื่อนไหวจากสภาพที่หยุดนิ่งอยู่ ตัวอย่างเช่น

被人鼓動起來的風潮，卻被龍鐘利用等於開了一次成功的職工代表大會。

Bèi rén gǔdòngqǐlái de fēngcháo, què bèi Lóngzhōng lìyòng děngyú kāile yí cì chénggōng de zhígōng dàibiǎo dàhuì.

การเคลื่อนไหวที่ถูกปลุกระดมขึ้นมา ปรากฏว่าถูกหลงจงนำไปใช้เป็นประโยชน์ เท่ากับว่าได้เปิดประชุมตัวแทนพนักงานและผู้ใช้แรงงานที่สัมฤทธิ์ผลไปแล้วครั้งหนึ่ง

要從經營管理經驗和技術方面，把其它城市和地區的消費品生產帶動起來。

Yào cóng jīngyíng guǎnlǐ jīngyàn hé jìshù fāngmiàn, bǎ qítā chéngshì hé dìqū de xiāofèipǐn shēngchǎn dài dòngqǐlái.

ต้องใช้ประสบการณ์ด้านการบริหารกิจการและด้านเทคนิค เพื่อกระตุ้นการผลิตเครื่องอุปโภคบริโภคในตัวเมืองและพื้นที่เขตอื่นขึ้นมา

ประเภทที่ 6 คนหรือสิ่งของจากการที่เคยเปิดเผยให้เห็นเป็นการเก็บซ่อนไม่ให้ปรากฏ ตัวอย่างเช่น

有錢就藏起來，沒錢就當土匪，是吧！

Yǒu qián jiù cángqǐlái, měiqián jiù dāng tǔfēi, shì ba!

มีเงินก็เอาซ่อนไว้ ไม่มีเงินก็เป็นโจรป่า อย่างนั้นหรือ

他必須把自己的氣性掩蓋起來。

Tā bìxū bǎ zìjǐ de qìxìng yān'gàiqǐlái.

เขาจำต้องปกปิดนิสัยของตัวเองเอาไว้

ประเภทที่ 7 คนหรือสิ่งของเปลี่ยนจากที่เคยอิสระ เป็นถูกจำกัด ตัวอย่างเช่น

你把他看起來，別讓他跑了。

Nǐ bǎ tā kànqilai, bié ràng tā pǎo le.

คุณเฝ้าเขาไว้ อย่าปล่อยให้เขาหนีไป

你把這個人捆起來送交政權機關處理。

Nǐ bǎ zhège rén kǔnqilai sòngjiāo zhèngquán jīguān chùlǐ.

คุณเอาคนคนนั้นมัดไว้แล้วส่งให้หน่วยงานของรัฐจัดการ

ประเภทที่ 8 การปรากฏขึ้น หรือทำให้เกิดขึ้น รวมทั้งที่เกี่ยวกับความนึกคิด ตัวอย่างเช่น

我才問了一句，就引起他大堆牢騷話來。

Wǒ cái wènle yí jù, jiù yǐnqi tā dàduī láosào huà lai.

ฉันถามแค่หนึ่งประโยคก็ทำให้เขาบ่นขึ้นมายกใหญ่

她走到馬家大門口，見門關著，打了兩下，引起來一陣狗叫。

Tā zǒu dào Mǎjiā dàménkǒu, jiàn mén guānzhe, dǎle liǎng xià, jiù yǐnqilai yí zhèn gǒujiào.

เธอเดินไปถึงประตูใหญ่ของครอบครัวหมา เห็นประตูปิดอยู่ จึงเคาะไปสองที ทำให้สุนัขเห่ากันขึ้นมาพักหนึ่ง

那件事我已經想起來了。

Nèi jiàn shì wǒ yǐjīng xiǎnqilai le.

เรื่องนั้น ฉันคิดออกแล้ว

ประเภทที่ 9 ขนาดของเรื่องราวเปลี่ยนจากเล็กเป็นใหญ่ ตัวอย่างเช่น

生產逐漸發展起來了。

Shēngchǎn zhújiàn fāzhǎnqilai le.

การผลิตค่อยๆพัฒนาขึ้น

文體活動在各個年級都蓬蓬勃勃地開展起來了。

Wéntǐ huódòng zài gègè niánjí dōu péngpéngbóbó de kāizhǎnqilai le.

กิจกรรมทางศิลปวรรณคดีและการกีฬาในแต่ละชั้นปีได้พัฒนาขึ้นมามากมาย

ข. คำ **qilai2** บ่งถึงการกระทำที่มีสภาพใหม่เกิดขึ้นและดำเนินต่อไป ตัวอย่างเช่น

近幾年母親突然鬧起病來。

Jīnjǐ nián mǔqīn tūrán nàoqi bìng lái.

เมื่อไม่กี่ปีมานี้ อยู่ๆคุณแม่อีกป่วยขึ้นมา

隨著樂曲，大家輕快地跳了起來。

Suízhe yuèqǔ, dàjiā qīngkuài de tiàoleqilai.

ทุกคนเริ่มเต้นกันขึ้นมาอย่างพริ้วไหวตามเสียงดนตรี

她又穿起那件紅毛衣來了。

Tā yòu chuānqi nài jiàn hóng máoyī lai le.

เธอสวมเสื้อขนสัตว์สีแดงตัวนั้นอีกแล้ว

ค. คำ **qilai3** บ่งถึงเวลาที่กระทำการโดยอยู่ หรือ เวลาที่ดำเนินการกระทำใดๆอยู่ ตัวอย่างเช่น

拉起車來，他不能專心一志的跑。

Lāqi chē lai, tā bùnéng zhuānxīn yízhì de pǎo.

ขณะที่ลากรถอยู่นั้น เขามิม่มีกระจิตกระใจที่จะวิ่ง

這件事說起來容易，做起來難。

Zhèjiàn shì shuōqilai róngyì, zuòqilai nán.

เรื่องนี้เวลาพูดน่าจะง่าย แต่เวลาทำนั้นยาก

說起來我也不太懂。

Shuōqilai wǒ yě bú tài dǒng.

พูดไปแล้วฉันก็ไม่ค่อยจะเข้าใจนัก

2.1.3.2 ลักษณะทางไวยากรณ์ที่สำคัญของคำ **qilai**

คำ **qilai** ประเภท **qilai1** มีลักษณะทางไวยากรณ์ที่สำคัญคือ เมื่ออยู่หลังคำกริยาเป็น คำกริยา+ คำ**qilai1** จะมีหน้าที่เป็นภาคแสดง ขยายคำนาม และเป็นหน่วยเสริม สามารถใช้ในประโยคบอกเล่า ประโยคคำถาม ประโยคคำสั่ง ประโยคขอร้อง และประโยคอุทาน ในกรณีที่ไม่ขัดแย้งกับกฎเกณฑ์ของ

ประโยค bǎ (把)⁵ ก็จะสามารถใช้ในโครงสร้างประโยค bǎ ได้ และในกรณีที่ไม่ขัดแย้งกับกฎเกณฑ์ของประโยคกรรมวาจก ก็จะใช้โครงสร้างประโยค bèi (被)⁶ ได้ นอกจากนี้ในกรณีที่ความหมายไม่ขัดแย้งกันก็สามารถปรากฏในประโยค cúnxiànjù (存現句)⁷ หนึ่งหากคำกริยาหน้าคำ qilai เป็นกรรมกริยา ก็จะวางกรรมไว้หลังคำ qilai หรือไว้ระหว่าง qi กับ lai ได้โดยประโยคที่ประกอบด้วยคำหลังกริยา qilai¹ จะเป็นประโยคแบบ yǐrán (已然)⁸ หรือ wèirán (未然)⁹ ก็ได้ ในกรณีที่คำ qilai วางอยู่หลังคำกริยาที่เป็นภาคแสดง ประธานจะเป็นได้ทั้งผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ ถ้าเป็นกรรมกริยา คำ qilai¹ ก็จะแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งที่ตั้งหรือสภาพของผู้กระทำ ถ้าเป็นกรรมกริยาไม่ว่าผู้ถูกกระทำจะอยู่ใน ตำแหน่งประธาน ตำแหน่งกรรม หรือเป็นผู้ถูกกระทำที่วางไว้หลังคำว่า bǎ ในประโยค bǎ คำ qilai¹ ก็จะแสดงการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งที่ตั้งหรือสภาพของผู้ถูกกระทำ

คำ qilai ประเภท qilai² มีลักษณะทางไวยากรณ์ที่สำคัญคือ เมื่ออยู่หลังคำกริยา เป็น คำกริยา + คำ qilai² จะทำหน้าที่ภาคแสดง โดยทั่วไปจะไม่ทำหน้าที่ขยายคำนาม คำ qilai² สามารถบ่งการกระทำที่เกิดขึ้นและดำเนินต่อไปอย่างอัตโนมัติ บางครั้งก็ยากที่จะสังเกตเห็นได้ ดังนั้น คำ qilai² จึงไม่อาจใช้ในประโยคคำสั่งหรือขอร้องได้ และไม่สามารถใช้ในประโยคที่บ่งความว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต เช่นเราสามารถพูดว่า 他唱起歌來了。 Tā chànqǐ gē lai le. เขาร้องเพลงขึ้นมา แต่ไม่อาจพูดประโยคคำสั่งว่า *請你唱起歌來。 *Qǐng nǐ chànqǐ gē lai. นอกจากนี้

⁵ ประโยค bǎ คือ ประโยคที่มีบุพบท bǎ นำหน้าคำที่เป็นผู้ถูกกระทำ อาจเทียบได้กับประโยคในภาษาไทยที่มีโครงสร้าง “เอา กรรม กริยา ” เช่นเอารถไปขาย เป็นต้น (ประพิณ มโนมัยวิบูลย์, 2541: 191-197)

⁶ ประโยค bèi คือ ประโยคที่ย้ายเอากรรมมาไว้ต้นประโยค อาจเทียบได้กับประโยคกรรมวาจกในภาษาไทย (ประพิณ มโนมัยวิบูลย์, 2541: 198-203)

⁷ ประโยค cúnxiànjù ในภาษาจีนแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ ประเภทที่บ่งบอกว่าสถานที่ใด ๆ มีการคงอยู่ของคน สัตว์หรือสิ่งของ และประเภทที่บ่งบอกว่าสถานที่ใด ๆ มีการหายไปของ คน สัตว์หรือสิ่งของ โดยประธานของประโยคมักจะเป็นคำบอกสถานที่ ส่วนคน สัตว์หรือสิ่งของที่ตั้งอยู่หรือหายไปจากสถานที่นั้นจะเป็นกรรมวางอยู่หลังคำกริยา (Wáng Huán, 1995: 147-148)

⁸ ประโยคแบบ yǐrán หมายถึง ประโยคที่บ่งถึงการกระทำที่เกิดขึ้นแล้ว

⁹ ประโยคแบบ wèirán หมายถึง ประโยคที่บ่งถึงการกระทำที่ยังไม่ได้เกิดขึ้น

คำ qilai2 ยังไม่ใช้ในประโยค bǎ หรือประโยคกรรมวาจก และไม่เกิดในประโยค cúnxìànjù อีกด้วยความสำคัญของคำ qilai2 คือการกล่าวถึงกริยา ไม่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของผู้กระทำหรือผู้ถูกกระทำ กริยาที่เกิดกับคำ qilai2 สามารถเป็นได้ทั้งสรรกรมกริยาและอกรรมกริยา และหากมีกรรมเกิดขึ้น กรรมนั้นก็จะเป็นไม่มีความเกี่ยวข้องใดๆกับคำ qilai2 นอกจากนี้กรรมที่เกิดขึ้นในประโยคที่ประกอบด้วยคำ qilai2 นี้ จะสามารถวางไว้ระหว่างคำ qilai เท่านั้น และโดยทั่วไปประโยคที่ประกอบด้วยคำ qilai2 จะเป็นประโยคแบบ yǐrán

คำ qilai ประเภท qilai3 มีลักษณะทางไวยากรณ์ที่สำคัญคือ ทำหน้าที่คำวิเศษณ์ ในรูปแบบ คำกริยา + คำ qilai3 นั้นการกระทำจะไม่มีอิทธิพลต่อผู้กระทำและผู้ถูกกระทำแต่อย่างใด กรรมที่เกิดขึ้นในประโยคที่ประกอบด้วย qilai3 นี้ ต้องอยู่ระหว่างคำว่า qi กับ lai เท่านั้น นอกจากนี้คำ qilai3 ยังไม่สามารถบ่งการกระทำที่เสร็จสิ้นเห็นผล ประโยคที่ประกอบด้วยคำหลังกริยา qilai3 จึงเป็นประโยคแบบ wèirán เท่านั้น

2.1.3.3 การเปรียบเทียบ qilai1 qilai2 และ qilai3

ตารางข้างล่างนี้จะแสดงการเปรียบเทียบคำ qilai ทั้ง 3 ประเภทในเงื่อนไขไวยากรณ์ต่างๆ เครื่องหมาย ✓ แสดงว่า คำ qilai นั้นๆเกิดขึ้นในเงื่อนไขไวยากรณ์นั้นๆได้ ส่วนเครื่องหมาย × แสดงว่าคำ qilai นั้นๆไม่สามารถเกิดขึ้นในเงื่อนไขไวยากรณ์นั้นๆได้

เงื่อนไข	qilai1	qilai2	qilai3
วางหลังคำกริยาที่เป็นภาคแสดง	✓	✓	×
ใช้ในประโยคคำสั่ง	✓	×	×
ใช้ในประโยค bǎ	✓	×	×
ใช้ในประโยค bèi	✓	×	×
ใช้ในประโยค cúnxìànjù	✓	×	×
มีกรรมอยู่หลัง qilai	✓	×	×
มีกรรมแทรกอยู่ระหว่าง qilai	✓	✓	✓
แสดงการกระทำที่เกิดขึ้น	✓	✓	×
แสดงการกระทำที่ยังไม่ได้เกิดขึ้น	✓	×	✓

2.1.3.4 การปรากฏร่วมกันของคำกริยากับคำหลังกริยา qilai

ก. คำกริยาที่สามารถใช้กับคำ qilai 1

คำ qilai1 แบ่งเป็น 9 ประเภท เพราะฉะนั้นคำกริยาที่สามารถใช้กับคำ qilai1 ได้ก็จะแจกแจงเป็นประเภทๆตามที่กล่าวไว้ทั้ง 9 ประเภทในข้อ 2.1.3.1 ดังนี้

ประเภทที่ 1 กริยาที่มีทิศทางเคลื่อนที่จากล่างสู่บน เช่น 站 zhàn ยืน 站立 zhàn lì ยืน 立 lì ยืน 做 zuò ทำ 跳 tiào กระโดด 蹦 bèng กระโดด 飛 fēi บิน 爬 pá ปีน คลาน เป็นต้น กริยาที่สามารถทำให้คน สัตว์ หรือสิ่งของเคลื่อนที่จากล่างสู่บน หรือ กริยาบอกสภาพที่สามารถบ่งว่ามากขึ้นเพียงไรได้ เช่น 升 shēng ลอย 拿 ná หยิบ 扔 rēng โยน 搬 bān ย้าย 舉 jǔ ยก 挑 tiāo เลือก 提 tí ถือ 抬 tái แยก 掛 guàแขวน 包 bāo ห่อ 撿 jiǎn เก็บ 浮 fú ลอย 堆 duī กอง 壘 lěi ก่อ เป็นต้น และ กริยาที่ทำให้ คน สัตว์ หรือสิ่งของเปลี่ยนจากแนวราบเป็นแนวตั้ง เช่น 豎 shù ตั้ง 扶 fú พยุง เป็นต้น

ประเภทที่ 2 กริยาที่แสดงการหนุนขึ้น บวมขึ้น หรือขยายตัวขึ้น เช่น 腫 zhǒng บวม 發 fā พู 吹 chuī เป่า เป็นต้น

ประเภทที่ 3 กริยาที่สามารถทำให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรมขึ้นมาใหม่ เช่น 建立 jiàn lì ก่อตั้ง 設 shè จัดตั้ง 培養 péiyang อบรมเลี้ยงดู (สร้างคน) เป็นต้น

ประเภทที่ 4 กริยาที่บ่งการรวมกัน เช่น 集中 jízhōng รวมกัน 聚集 jùjí ชุมนุม รวมตัว 團結 tuánjié สามัคคี 組織 zǔzhī ประกอบ เป็นต้น กริยาที่เกี่ยวกับการประกบติดกัน เช่น 結合 jiéhé ผูก 統一 tōngyī รวมเป็นหนึ่งเดียว 連接 liánjiē ต่อเชื่อม 接 jiē ต่อ เป็นต้น และกริยาที่เกี่ยวกับการลดขนาดลง เช่น 收縮 shōusuō หดตัว 迷 mī หรือ(ตา) 縮 suō หด เข้มว(ท้อง) 蜷 quān ขด เป็นต้น

ประเภทที่ 5 กริยาที่แสดงว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือเคลื่อนไหวขึ้น เช่น 帶動 dàidòng กระตุ้น 鼓動 gǔdòng ปลุกกระดม 帶 dài นำ(ขบวน) เป็นต้น

ประเภทที่ 6 กริยาที่แสดงการปกปิดเก็บซ่อนไว้มิให้ปรากฏ เช่น 藏 cáng เก็บ ซ่อน 躲 duǒ หลบซ่อน 收 shōu เก็บ 蓋 gài ปิด เป็นต้น

ประเภทที่ 7 กริยาที่หมายถึงการที่คน สัตว์ หรือสิ่งของถูกควบคุม หรือถูกจำกัด เช่น 抓 zhuā จับ 看 kàn เฝ้าคุม 捆 kǔn มัด 包围 bāowéi ล้อม เป็นต้น

ประเภทที่ 8 กริยาเกี่ยวกับความคิด หรือกริยาที่ทำให้เกิด เช่น 想 xiǎng คิด 回想 huíxiǎng หวนคิด 回憶 huíyì รำลึกถึง 引 yǐn ทำให้เกิด เป็นต้น

ประเภทที่ 9 กริยาที่แสดงถึงการเริ่มต้น หรือการขยายขอบเขต เช่น 開始 kāishǐ เริ่มต้น
發展 fāzhǎn พัฒนา เป็นต้น

ข. คำกริยาที่สามารถใช้กับคำ qilai2

คำกริยาที่สามารถใช้กับคำ qilai2 ได้โดยทั่วไปจะเป็นคำกริยาที่แสดงการกระทำที่เป็นรูปธรรม สามารถมองเห็นการกระทำได้ เช่น 說 shuō พูด 笑 xiào หัวเราะ 吃 chī กิน 討論 tāolùn อภิปราย 商量 shāngliàng ปรีक्षा 咳嗽 késou ไอ 欺負 qīfu รังแก 拔 bá ถอน 撿 jiǎn เก็บ 跳 tiào กระโดด 看 kàn ดู 做 zuò ทำ 寫 xiě เขียน เป็นต้น

ค. คำกริยาที่สามารถใช้กับคำ qilai3

โดยทั่วไปคำกริยาที่สามารถใช้กับคำ qilai2 ได้ก็จะใช้กับคำ qilai3 ได้ เช่น

大家熱火朝天地幹起來。(qilai 2)

Dàjiā rèhuǒchāotiān de gànqilai.

ทุกคนเริ่มทำงานกันอย่างคึกคัก

來，先吃一點，幹起來有勁。(qilai3)

Lái, xiānchī yīdiǎn, gànqilai yǒu jìn.

มา กินกันสักหน่อยก่อน เวลาทำงานจะได้มีแรง

2.1.3.5 สรุปการปรากฏร่วมกันของคำกริยากับคำหลังกริยา qilai

จากข้อมูลเกี่ยวกับการปรากฏร่วมกันของคำกริยากับคำหลังกริยา qilai ที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นสามารถสรุปเป็น 5 ประการดังนี้

ประการแรก มีคำกริยาที่ไม่สามารถปรากฏหน้าคำ qilai ได้ เพราะคำกริยาเหล่านี้มีความหมายขัดแย้งกับความหมายของคำ qilai1 ทั้ง 9 ประเภทที่กล่าวข้างต้น ตัวอย่างเช่น 摔 shuài หกล้ม 跪 guìคุกเข่า 倒 dǎo ล้ม 落 luò ตก 分散 fēnsàn กระจาย 伸展 shēnzhǎn ยืด 暴露 bàolù เปิดโปง 忘 wàng ลืม 死 sǐ ตาย เป็นต้น

ประการที่สอง คำกริยาที่สามารถปรากฏกับ qilai1 นั้น ยกเว้นคำกริยาที่แสดงการกระทำที่ทำให้คน สัตว์ หรือสิ่งของเคลื่อนย้ายที่ เช่น 撿 jiǎn เก็บ 拔 bá ถอน 搬 bān ย้าย 抬 tái ยก เป็นต้น โดยทั่วไปจะไม่สามารถปรากฏกับคำ qilai2 ได้ เช่น 站 zhàn ยืน 集中 jízhōng

รวมกัน 結合 jiéhé ผูก 蜷 quǎn ขด 回想 huíxiǎng หวนคิด 發展 fāzhǎn พัฒนา เป็นต้น

ประการที่สาม คำกริยาที่สามารถปรากฏกับคำ qilai2 ยกเว้นคำกริยาที่แสดงการกระทำที่ทำให้คน สัตว์ หรือสิ่งของเคลื่อนย้ายที่ เช่น 撿 jiǎn เก็บ 拔 bá ถอน 搬 bān ย้าย 抬 tái ยก เป็นต้น โดยทั่วไปจะไม่สามารถปรากฏกับคำ qilai1 ได้ เพราะคำกริยาเหล่านี้เป็นกริยาแสดงอาการที่ไม่มีผลต่อการเคลื่อนที่ของคน สัตว์ หรือสิ่งของแต่อย่างใด ตัวอย่างเช่น 說 shuō พูด 笑 xiào หัวเราะ 吃 chī กิน 討論 tāolùn อภิปราย 商量 shāngliàng ปรีกษา 寫 xiě เขียน 唱 chàng ร้องเพลง 打 dǎ ตี 幹 gàn ทำ เป็นต้น

ประการที่สี่ คำกริยาที่มีความหมายเกี่ยวกับการทำให้คน สัตว์ หรือสิ่งของเคลื่อนที่หรือเปลี่ยนแปลงสภาพจะสามารถปรากฏกับคำ qilai1 และคำ qilai2 ได้ด้วย เช่น

1) 他從地上拔起一棵草來。

Tā cóng dìshàng báqi yì kē cǎo lái.

เขาถอนต้นหญ้าหนึ่งต้นขึ้นมาจากพื้นดิน

2) 他從地上拔起來一棵草。

Tā cóng dìshàng báqilai yì kē cǎo.

เขาถอนต้นหญ้าหนึ่งต้นขึ้นมาจากพื้นดิน

3) 他把草都拔起來了。

Tā bǎ cǎo dōu báqilai le.

เขาถอนต้นหญ้าขึ้นมาหมด

4) 那些草都被他拔起來了。

Nèixiē cǎo dōu bèi tā báqilai le.

ต้นหญ้าเหล่านั้นถูกเขาถอนขึ้นมาหมด

5) 他一到地裡就拔起草來。

Tā yī dào dìli jiù báqi cǎo lái.

พอไปถึงในพื้นที่ เขาก็เริ่มถอนหญ้า

ในตัวอย่างประโยคที่ 1)-4) ข้างต้น คำ qilai หมายถึงการที่กริยาทำให้ต้นหญ้าย้ายที่ออกจากพื้นดิน

ส่วนประโยคที่ 5) คำ qilai หมายถึงการที่กริยานั้นๆ ได้เกิดขึ้น จะเห็นได้ว่า เมื่อโครงสร้างประโยคต่างกัน ความหมายของคำ qilai ก็ต่างกันไป ทั้งที่ปรากฏกับคำกริยาคำเดียวกัน แสดงให้เห็นว่า คำกริยาคำเดียวกัน ความหมายเดียวกันอาจปรากฏร่วมกับคำ qilai ได้มากกว่าหนึ่งประเภทโดยขึ้นอยู่กับโครงสร้างของประโยค

ประการที่ห้า คำกริยาที่มีหลายความหมาย ในบางครั้งแต่ละความหมายจะปรากฏได้เฉพาะกับ qilai1 หรือ qilai2 เท่านั้น เช่น

1) 他把那個人叫了起來。

Tā bǎ nàigè rén jiàoleqilai.

เขาเรียกคนคนนั้นขึ้นมา

2) 他忽然叫了起來。

Tā hūrán jiàoleqilai.

เขาอยู่ดีๆก็ตะโกนขึ้นมา/ออกมา

ประโยคที่ 1) กริยา jiào แปลว่า เรียก ไม่สามารถปรากฏกับ qilai2 ได้ ส่วนประโยคที่ 2) กริยา jiào แปลว่า ตะโกน ไม่สามารถปรากฏกับ qilai1 ได้

2.1.4 แนวคิดของ Wú Jiémǐn

2.1.4.1 ประเภทของคำ qilai

Wú Jiémǐn (1992: 546-557) ได้ศึกษาวิเคราะห์และจำแนกประเภทของคำหลังกริยา qilai ไว้ดังนี้

ก. คำ qilai ที่แสดงการกระทำที่มีทิศทางการเคลื่อนที่จากล่างสู่บน (ใช้ d แทน) โดยจะวางไว้หลังคำกริยาที่สามารถแสดงการเคลื่อนที่บ่งทิศทางได้ (ใช้ v1 แทน) เป็นโครงสร้างสูตร 'v1+d' เช่น

我一骨碌爬起來，懵懵懂懂摸過軍裝穿上。

Wǒ yì gūlu páqilai, měngměngdǒngdǒng mōguo jūnzhuāng chuānshang.

ข้าพเจ้ากึ่งตัวลุกพรวดพรวดตะกายขึ้นมา ความสะเปะสะปะหาชุดทหารมาสวม

兒子過來了，把點心盒子和酒瓶子提起來拿到門外。

Érzi guòlai le, bǎ diǎnxīn hézi hé jiǔpíngzi tíqilai nádào ménwài.

ลูกชายมาแล้ว ถือกล่องขนมและขวดเหล้าขึ้นมา และเอาไปไว้ที่นอกประตู

他脫下褲子，一猛子扎到水底，從水裡把她托了起來。

Tā tuōxia kùzi, yì mǎngzi zhādao shuǐdǐ, cóng shuǐlǐ bǎ tā tuōleqilai.

เขาถอดกางเกงออก ดำลงไปใต้น้ำ แล้วดันเธอขึ้นมาจากน้ำ

ตัวอย่างคำกริยาที่ปรากฏในโครงสร้างสูตร 'v1+d' ได้ มีดังนี้

舉起來 jǔqilai	ชูขึ้นมา	拉起來 lāqilai	ดึงขึ้นมา
抬起來 táiqilai	ยกขึ้นมา	踮起來 diǎnqilai	เขย่งขึ้นมา
摸起來 mōqilai	งมขึ้นมา	坐起來 zuòqilai	นั่งขึ้นมา
拔起來 báqilai	ถอนขึ้นมา	翻起來 fānqilai	พลิกขึ้นมา
頂起來 dǐngqilai	ค้ำขึ้นมา	釣起來 diàoqilai	ตก(ปลา)ขึ้นมา
抱起來 bàoqilai	อุ้มขึ้นมา	挑起來 tiāoqilai	เลือกขึ้นมา
跳起來 tiàoqilai	กระโดดขึ้นมา	拖起來 tuōqilai	ลากขึ้นมา

d จะเกิดหลังคำกริยาที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวซึ่งบ่งทิศทางได้ของร่างกาย เช่น คำว่า 站 zhàn ที่แปลว่า ยืน หมายถึงการที่ร่างกายยึดตรง สองเท้าวางไว้บนพื้นหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อประกอบกับคำว่า 起來 qilai เป็น 站起來 zhànqilai มีหมายความว่า ร่างกายได้เปลี่ยนจากการนั่งหรือนอน เป็นยึดตรงขึ้นมา จากตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่าคำ qilai นั้น มีความหมาย เพราะได้แสดงทิศทางการเคลื่อนที่จากล่างสู่บน เพิ่มความหมายให้กับคำกริยาที่อยู่ข้างหน้า

ข. คำ qilai บ่งการเปลี่ยนแปลงสภาพหรือกริยาอาการ โดยให้ a แทน qilai ในความหมายนี้ และให้ V2 แทนคำกริยาที่สามารถเกิดกับ a ได้ เป็นโครงสร้างสูตร 'V2+a' โดยเราจะแบ่ง a เป็น a1 และ a2 ดังนี้

คำ qilai แบบ a1 จะใช้กับคำกริยาที่สามารถแสดงความต่อเนื่อง (V2) บ่งการเริ่มต้น หรือเปลี่ยนแปลงของกริยาบอกอาการ เป็นโครงสร้างสูตร 'V2+a1' เช่น

打起來 dǎqilai	ตีกันขึ้น	罵起來 màqilai	ด่าทอกันขึ้น
洗起來 xǐqilai	ซักขึ้นมา	跳起來 tiàoqilai	กระโดดขึ้นมา
叫起來 jiàoqilai	ตะโกนขึ้นมา	寫起來 xiěqilai	เขียนขึ้นมา
吵起來 chǎoqilai	อึกทึกขึ้นมา	唱起來 chàngqilai	ร้องเพลงขึ้นมา

โครงสร้างสูตร 'V2+a1' นั้นมีความคล้ายกับ 'V2+zhe(著)' เพียงแต่มีการบ่งกาลที่ต่างกัน เพราะ zhe แสดงถึงกาลของการกระทำที่ดำเนินต่อไป มิได้บ่งถึงการเริ่มต้นของการกระทำที่ a1 สามารถบ่งถึงได้ ตัวอย่างเช่น

她坐在路邊的樹影下，雙手捂住臉無聲地飲泣起來。

Tā zuòzai lùbiān de shùyingxia, shuāngshǒu wùzhì liǎn wúshēng de yǐnqìqilai.

เธอนั่งอยู่ได้ร่มไม้ สองมือประคองใบหน้าไว้และเริ่มกล่ำกลืนน้ำตาอย่างเงียบๆ

早春季節飄起雪花來。

Zǎochūn jìjié piāoqi xuěhuā lai.

ปุยหิมะเริ่มปลิวว่อน ในช่วงต้นเทศกาลฤดูใบไม้ผลิ

ในตัวอย่างท้ายสุดได้แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างสูตรแบบ 'กริยา+qi+ กรรม+lai' คำกริยาที่สามารถปรากฏได้ในโครงสร้างสูตรนี้มี เช่น 唱起歌來 chàngqi gē lai เริ่มร้องเพลง 跳起舞來 tiàoqi wǔ lai เริ่มเต้นรำ 洗起衣服來 xǐqi yīfu lai เริ่มซักเสื้อผ้า เป็นต้น

คำ qilai แบบ a2 จะใช้กับคำกริยาที่สามารถเกิดขึ้นและเสร็จสิ้นลงในทันที (V3) ด้วยการกระทำกริยาหนึ่งครั้งหรือมากกว่านั้น บ่งการเริ่มต้นเกิดขึ้นและมีผลสำเร็จเสร็จสิ้นลง เป็นโครงสร้างสูตร 'V3+a2' เช่น

藏起來 cángqilai ซ่อนไว้

埋起來 máiqilai ฝังไว้

封起來 fēngqilai ปิดผนึกไว้

堵起來 dǔqilai อุดไว้

鎖起來 suǒqilai ล็อคไว้

恢復起來 huīfùqilai ฟื้นคืนมา

集中起來 jízhōngqilai รวบรวมขึ้น

組織起來 zǔzhīqilai จัดตั้งขึ้น

建立起來 jiànlìqilai ก่อตั้งขึ้น

收拾起來 shōushíqilai เก็บกวาดขึ้นมา

調動起來 tiàodòngqilai โยกย้ายขึ้นมา

คำ qilai แบบ a1 ต่างกับแบบ a2 เพราะ แบบ a1 สามารถแสดงความต่อเนื่องของเหตุการณ์หรือการกระทำที่เริ่มเกิดขึ้น และหลัง V2 สามารถเติมคำว่า xiaqu (下去) แทนเพื่อบ่งความต่อเนื่อง ส่วน a2 จะบ่งผลเสร็จสิ้นไม่แสดงความต่อเนื่องดำเนินต่อไป และหลัง V3 ก็มักจะสามารรถเติมคำว่า hǎo (好) แทน a2 เพื่อบ่งการเสร็จสิ้นได้ ตัวอย่างประโยคที่ประกอบด้วย a2 มีดังนี้

窗戶已經關起來了。

Chuānghù yǐjīng quānqilai le.

หน้าต่างได้ปิดไว้แล้ว

他們把那條臭水溝也堵起來了。

Tāmen bǎ nèitiáo chòu shuǐgōu yě dǔqilai le.

พวกเขาก็ได้ถมคูน้ำที่ส่งกลิ่นเหม็นนั้นไว้แล้ว

我要和你把所有的橋都架起來。

Wǒ yào hé nǐ bǎ suǒyǒu de qiáo dōu jiàqilai.

ฉันจะช่วยกันกับเธอค้ำสะพานทั้งหมดขึ้นมา

ในที่นี้จะเห็นได้ว่า คำ qilai แบบ a1 และ แบบ a2 นั้นต่างกับคำช่วยกาล le (了) zhe (著) guo (過) เพราะคำช่วยกาล le zhe guo บ่งนัยต่างไปจาก a1 และ a2 คำ le บ่งการกระทำที่เสร็จสิ้นลง โดยไม่บ่งการเริ่มต้นเกิดขึ้น คำ zhe บ่งว่ากริยานั้นกำลังดำเนินอยู่ โดยไม่บ่งการเริ่มต้นเกิดขึ้นของกริยานั้นๆ ส่วนคำ guo บ่งว่าการกระทำนั้นได้เคยเกิดขึ้นแล้วในอดีต แต่อย่างไรก็ตาม ด้วยเหตุที่สามารถเติมคำว่า de (得) หรือ bu (不) แทรกระหว่าง V กับคำ qilai แบบ a ได้ ในขณะที่จะใช้ คำ le zhe guo ในลักษณะนี้ไม่ได้ จึงเห็นว่า qilai มิได้กลายเป็นคำไวยากรณ์อย่างสมบูรณ์ ดังนั้นเราสามารถกล่าวได้ว่าคำ le zhe guo เป็นปัจจัยกริยา แต่เราไม่สามารถกล่าวได้ว่า qilai เป็นปัจจัยกริยาได้

ค. คำ qilai ที่เป็นคำเชื่อมหรือใช้เพื่อเสริมน้ำหนักความ ไม่ได้มีความหมายชัดเจนในตัวเอง ในที่นี้จะใช้ c แทนคำ qilai คำ qilai แบบ c นั้นต่างกับคำ qilai แบบ d และ a เพราะ d และ a มีความหมายชัดเจน เป็นส่วนที่ขาดไม่ได้ในประโยค แต่ c สามารถละได้ เราจะแบ่ง c เป็น c1 และ c2

คำ qilai แบบ c1 จะใช้กับคำกริยาเพื่อเชื่อมประโยคที่ตามมา เป็นโครงสร้างสูตร 'V+c1' เช่น 死我一個不要緊，今後打起仗來，還有誰敢掩護你們工作同志呢？

Sǐ wǒ yíge bùyào jǐn, jīnhòu dǎqi zhànq lai, háiyǒu shéi gǎn yǎnhù nǐmen gōngzuò tóngzhì ne?

ฉันตายคนเดียวไม่เป็นไร จากนี้ไปหากทำสงครามกันขึ้นมา ยังมีผู้ใดกล้าคุ้มครองสหายร่วมงานของพวกเขาอีกล่ะ

下起雪來，我們可以去捕鳥。

Xiàqi xuě lai, wǒmen kěyì qù bǔ niǎo.

เมื่อหิมะตก พวกเราก็สามารถไปจับนกได้

ในตัวอย่างข้างต้นนี้ เราสามารถใช้คำเชื่อมประโยคเช่น ‘...de shíhòu’, ‘yī...’ (‘...的時候’ เวลาที่... ตอนที่..., ‘— ...’ พอ(เกิดเหตุการณ์ใดขึ้น)....) เป็นต้น มาแทนที่ c1 ได้ และในบางครั้งยังสามารถใช้ได้ นอกจากนี้ c1 ยังสามารถบ่งการสมมติหรือคาดคะเนได้อีกด้วย เช่น

他和趙太爺原來是 본家，細細排起來，他還比秀才長三輩呢。

Tā hé zhào tàiyé yuánlái shì běnjiā, xìxì páiqilai, tā hái bǐ xiùcái zhǎng sān bèi ne.

เขากับจ้าวไท่เหย แต่เดิมเป็นคนบ้านเดียวกัน ลำดับกันขึ้นมาอย่างละเอียดแล้ว เขายังอาวุโสกว่าจิวไฉ(ตำแหน่งบัณฑิต) สามารถรู้ได้ด้วยนะ

若認真地考據起來，孫三是孫武子的後裔也未可知。

Ruò rènzhēnde kǎojùqilai, Sūn Sān shì Sūn Wǔzi de hòuyì yě wèi kě zhī.

หากพิสูจน์ตามข้อมูลหลักฐานกันอย่างจริงจังขึ้นมาแล้ว ชุนซานอาจจะเป็นลูกหลานของซุนวูก็ได้

ประโยคข้างต้นนี้สามารถใช้ ‘(jiǎrú)---de huà’ ((假如)...的話 ถ้าหากว่า....แล้ว) แทนที่ qilai ได้

คำ qilai แบบ c2 จะใช้กับคำกริยาเพื่อเสริมความคาดคะเน เช่น 看 kàn ดู 聽 tīng ฟัง 說 shuō พูด 想 xiǎng คิด 算 suàn คำนวณ เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

說起來也怪，帶頭鬧共產黨的竟是一個赫赫有名的財主家大少爺。

Shuōqilai yě guài, dài tóu nǎo Gòngcángǎng de jīngshì yíge hèhèyǒumíng de cáizhǔjiā dàshàoyé.

พูดขึ้นมาก็แปลก บุคคลแรกที่ชักนำให้เป็นคอมมิวนิสต์กลับเป็นคุณชายใหญ่ในครอบครัว เศรษฐีที่มีชื่อเสียง

算起來，你到這兒的時間已經不短了。

Suànqilai, nǐ dào zhèr de shíjiān yǐjīng bùduǎn le.

คิดดูแล้ว ระยะเวลาที่คุณมาถึงที่นี่ก็ไม่น้อยแล้ว

你要造那三間屋，現在看起來困難重重，其實將來是容易熬的。

Nǐ yào zào nà sān jiān wū, xiànzài kànqilai kùnnán chóngchóng, qíshí jiānglái shì róngyì áo de.

คุณจะสร้างบ้านสามหลังนั้น ตอนนีดูไปแล้วลำบากอยู่มาก แต่จริงๆแล้วอนาคตจะอยู่อย่างสบายขึ้น

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า การใช้คำ qilai แบบ c2 ช่วยทำให้น้ำเสียงของการคาดคะเนชัดเจนขึ้น ในที่นี้เราอาจใช้คำว่า lai แทน c2 ก็ได้ นอกจากนี้ โครงสร้างสูตร 'V+c2' ยังสามารถวางได้ 2 ตำแหน่งในประโยค คือทั้งต้นประโยค และ กลางประโยคตรงหน้าภาคแสดง

2.1.4.2 การเปรียบเทียบคำ qilai ทั้ง 3 ประเภท

การปรากฏร่วมกันของคำ qilai ทั้ง 3 ประเภทกับคำกริยาในรูปแบบวลีที่บอกการปฏิเสธ และ คำถาม จะสามารถจำแนกคำ qilai ทั้ง 3 ประเภทที่กล่าวข้างต้นออกจากกันได้ ดังวิธีที่จะแสดงต่อไปด้านล่างนี้

ประเภท \ แบบ	บอกเล่า	ปฏิเสธ	คำถาม	
			(1)	(2)
d	V1+d 舉起來	bù +(V1+d) 不舉起來	V1+d+bù+V1+d 舉起來不舉起來?	(bù)V1+d+ ma? (不) 舉起來嗎?
a	V2+a 堵起來	ไม่มี	ไม่มี	V2+a+ma? (要) 堵起來嗎?
c	V+c 做起來 (很快)	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี

นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่าโครงสร้างสูตร 'V1+d' และ 'V2+a' ยังสามารถทำเป็นกริยาวลีแบบหน่วยเสริมบอกความเป็นไปได้หรือไม่ได้ และบอกผล แต่โครงสร้าง 'V+c' นั้นทำไม่ได้ ดังจะเห็นได้จากสูตรข้างล่างนี้ว่าไม่มีสูตรของโครงสร้าง 'V+c'

กริยาวลีแบบหน่วยเสริมบอกความเป็นไปได้หรือไม่ได้

รูปบอกเล่า

V1/V2 + de (得) + d / a

รูปปฏิเสธ

V1/V2 + bù (不) + d / a

การถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธด้วยการช้อนกริยารูปปฏิเสธ	V1/V2 + de + d / a + V1/V2 + bù + d / a?
การถามใช่หรือไม่แบบที่1	V1/V2 +de + d / a +ma (嗎)?
การถามใช่หรือไม่แบบที่2	V1/V2 +bù+ d / a +ma?

กริยาวลีแบบหน่วยเสริมบอกผล

รูปบอกเล่า	V1/V2 + d / a + le
รูปปฏิเสธ	méiyou (沒有) + V1/V2 + d / a
รูปคำถามแบบที่1	V1/V2 + d / a + méiyou?
รูปคำถามแบบที่2	V1/V2 + d / a + le + ma ?
รูปคำถามแบบที่3	méiyou + V1/V2 + d / a ?

จากโครงสร้างสูตรข้างต้น จะเห็นได้ว่าเราจะสามารถนำการปรากฏร่วมกันของคำ qilai กับคำกริยาในรูปแบบวลีที่บอกการปฏิเสธ และแบบคำถามมาช่วยในการแยกแยะคำ qilai ประเภท a และ d ออกจาก ประเภท c ได้ นอกจากนี้ยังเป็นที่น่าสนใจที่ในแบบหน่วยเสริมบอกผล เราไม่สามารถใช้ bù มาช้อนกริยารูปปฏิเสธได้ ทำให้ไม่ปรากฏรูปประโยคคำถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธด้วยการช้อนกริยารูปปฏิเสธ ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากการแสดงกาลของคำว่า qilai นั้นเอง ที่บ่งว่าการกระทำใดๆได้เกิดขึ้นหรือได้เห็นผล ซึ่งหากจะกล่าวเป็นปฏิเสธแล้วก็แสดงว่าการกระทำนั้นไม่ได้เกิดขึ้น จึงไม่จำเป็นต้องใช้ qilai หลังคำกริยาอีก จะกล่าวเพียงว่า bù+V เท่านั้น ตัวอย่างเช่น 大家都唱起來。Dàjiā dōu chànqilai. ทุกคนต่างก็ร้อง(เพลง)ขึ้นมา จะไม่สามารถปฏิเสธว่า *大家都~~不~~唱起來。*Dàjiā dōu búchànqilai.

นอกจากนี้แม้ว่ารูปประโยคบอกเล่า ของคำ qilai แบบ a และ d จะเหมือนกัน แต่เมื่อปรากฏอยู่หลังคำกริยาคำเดียวกัน ก็สามารถจำแนกได้อย่างชัดเจนด้วยบริบทข้างเคียง เช่น

1) 我一骨碌爬起來，懵懵懂懂摸過軍裝穿上。

Wǒ yì gūlú páqilai, měngměngdǒngdǒng mōguo jūnzhuāng chuānshang.

ข้าพเจ้ากึ่งตัวลุกพรวดพราดตะกายขึ้นมา ความสะเปะสะปะหาชุดทหารมาสวม

2) 那個淘氣的孩子，一會兒就在地上爬起來，弄得渾身都是泥。

Nèige táoqì de háizi, yìhuēr jiù zài dìshang páqilai. nòng de hùnshēn dōu shì ní.

เด็กดีคนนั้น สักครู่หนึ่งก็เริ่มคลานไปบนพื้น ทำจนทั้งเนื้อทั้งตัวเปอะไปด้วยดิน

ประโยคที่ 1) qilai หมายถึงการกระทำที่มีทิศทางการเคลื่อนที่จากการนอน เป็นการลุกขึ้นมา มีโครงสร้างรูปปฏิเสธเป็น pábuqilai ส่วนประโยคที่ 2) pá หมายถึงการใช้มือและเท้าเคลื่อนที่ไป qilai หมายถึง การเริ่มต้นและดำเนินต่อไป ไม่มีโครงสร้างรูปปฏิเสธ bù จากตัวอย่างทั้งสองนี้จะเห็นได้ว่า ในประโยคที่ 1) คือคำ qilai แบบ d ส่วนประโยคที่ 2)คือคำ qilai แบบ a

2.1.4.3 ข้อสังเกตเกี่ยวกับการศึกษาคำ qilai

Wú Jiémǐn (1992: 557) กล่าวว่าการวิเคราะห์ความหมายของคำ qilai ต้องใช้ความหมายของ คำ qilai ทั่วๆ ไม่ควรนำคำในบริบทที่เกิดพร้อมกับคำ qilai มาวิเคราะห์รวมกันเป็นอันขาด ตำราบางเล่มกล่าวว่าคำ qilai หลังคำกริยาแสดงความหมายของการกระจัดกระจายที่มารวมเข้าด้วยกัน เช่น ในคำ 團結起來 tuánjiéqilai สามัคคีกันไว้ 集中起來 jízhōngqilai รวมตัวกันไว้ แต่จากการวิเคราะห์พบว่า คำกริยา 團結 tuánjié สามัคคี และ 集中 jízhōng รวมตัว ต่างก็สามารถบ่งความถึงการกระจัดกระจายที่มารวมตัวกัน การเติมคำ qilai ก็เพื่อป้องกันการกระทำที่เริ่มต้นเกิดขึ้น และเสร็จสิ้นลงเท่านั้น คำ qilai ไม่ได้ใช้แสดงความหมายของการกระจัดกระจายที่มารวมเข้าด้วยกันแต่อย่างใด ถ้าหากคำ qilai แสดงความหมายของการกระจัดกระจายที่มารวมเข้าด้วยกันแล้ว เหตุใดเราจึงไม่สามารถกล่าวว่า *把群眾起來。*Bǎ qúnzòng qilai.

การที่ qilai สามารถประกอบกับคำใดได้ และจะหมายความว่าอะไรได้บ้างนั้น เราไม่อาจจะอ้างและสรุปข้อมูลตัวอย่างเพียงไม่กี่ประโยค แล้วก็นำมาสรุปผล เช่น มีผู้กล่าวว่า qilai ใช้กับคำคุณศัพท์ที่มีความหมายเชิงบวก ส่วน 下去 (xiaqu) จะใช้กับคำคุณศัพท์ที่มีความหมายเชิงลบ พร้อมทั้งยกตัวอย่างดังนี้ 好起來 hǎoqilai ดีขึ้น : 壞下去 huàixiaqu เลวลง 胖起來 pàngqilai อ้วนขึ้น : 瘦下去 shòuxiaqu ผอมลง แต่หากจะพูดเป็น 壞起來 huàiqilai : 好下去 hǎoxiaqu 胖下去 pàngxiaqu : 瘦起來 shòuqilai ก็ยังสามารถสื่อสารเป็นที่เข้าใจได้ทั่วไป ดังนั้นเราควรระวังกล่าวถึงความแตกต่างของ qilai และ xiaqu ว่าอยู่ที่การบ่งกาลที่แตกต่างกันเท่านั้น มิได้เกี่ยวกับความหมายเชิงบวกหรือลบของคำคุณศัพท์แต่อย่างใด

2.2 แนวคิดที่เกี่ยวกับ คำว่า ขึ้น ในภาษาไทย

โสภารวรรณ แสงไชย (2536) ได้ทำการวิจัยคำกริยารอง¹⁰ ขึ้น และ ลง ไว้ ซึ่งในที่นี้จะยกมาเฉพาะในส่วนของคำกริยารอง ขึ้น เท่านั้น จากการวิจัยของ โสภารวรรณ แสงไชย พบว่า ขึ้น เพิ่มความหมายให้กับกริยานำ¹¹ เป็น 3 นัยด้วยกัน คือ ความหมายโดยตรง ความหมายอุปมา และ ความหมายโดยนัย

2.2.1 ความหมายโดยตรง

ความหมายโดยตรงที่กริยารอง ขึ้น เพิ่มให้กับกริยานำ อาจแยกออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ ก.ลักษณะที่ความหมายบอกเฉพาะแนวผ่านและทิศทางในแนวตั้ง เป็นความหมายเด่นชัด เช่น

เขาเดินขึ้นชั้นบน

อ้ายพังพอนกระโดดขึ้นกัคนางงูเห่า

ข.ลักษณะที่ความหมายอื่นเด่นชัดกว่าความหมายบอกแนวผ่านและทิศทางในแนวตั้ง โดยลักษณะหลังสามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่มย่อยคือ กลุ่มที่บ่งความหมายบอกการเปลี่ยนแปลงระดับของปริมาณหรือปริมาณของคุณสมบัติ เช่น

ยิ่งสายแมลงก็ยิ่งมากขึ้นทุกที

ทำให้เกิดการทำงานที่เร็วขึ้น

และกลุ่มที่บ่งความหมายบอกการปรากฏของคำกริยารอง ขึ้น เช่น

ปัญหานี้ไม่น่าจะเกิดขึ้น

เรื่องการประกันสังคมริเริ่มขึ้นที่ยุโรป

จากการวิจัย โสภารวรรณ แสงไชย (2536: 82) พบว่าความหมายจะบอกทั้งแนวผ่านและทิศทางในแนวตั้งรวมอยู่ด้วย หากแต่ความเด่นชัดในการปรากฏร่วมจะแตกต่างกันออกไป กล่าวคือความหมายที่บอกทั้งแนวผ่านและทิศทางในแนวตั้งจะปรากฏร่วมเด่นชัดกับความหมายที่บอกการเปลี่ยนแปลงระดับของปริมาณหรือปริมาณของคุณสมบัติ มากกว่าปรากฏร่วมกับความหมายบอกการปรากฏของคำว่า ขึ้น

¹⁰ คำกริยารองในวิทยานิพนธ์ของโสภารวรรณนั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะใช้คำว่า คำหลังกริยา

¹¹ คำกริยานำในวิทยานิพนธ์ของโสภารวรรณนั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะใช้คำว่า คำกริยา

2.2.2 ความหมายอุปมา

ความหมายอุปมาของกริยารอง ขึ้น นั้นเป็นการบอกความหมายของสิ่งที่ดี หรือบอกปริมาณที่มากกว่าเดิม หรือบอกความสมบูรณ์แข็งแรง หรือบอกการมีชีวิต นอกจากนี้ ความหมายอุปมายังทำให้เกิดความหมายแฝงที่แสดงทัศนคติของผู้พูดด้วย กล่าวคือเมื่อผู้พูดมีทัศนคติที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงระดับของปริมาณหรือคุณสมบัติ จะใช้คำ ขึ้น แต่ถ้าผู้พูดมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะใช้คำ ลง จะเห็นได้ว่าความหมายอุปมาของ ขึ้น เกิดจากการถูกนำมาใช้อธิบายความหมายที่เป็นนามธรรมมากขึ้น แต่เดิมบอกทั้งแนวม่านและทิศทางในแนวตั้งของการเคลื่อนที่ที่เป็นรูปธรรม ต่อมามีการนำมาใช้เพื่อบอกทั้งแนวม่านและทิศทางในแนวตั้งของการเคลื่อนที่ที่เป็นนามธรรม และในที่สุดก็นำมาใช้กับเรื่องของปริมาณหรือคุณสมบัติซึ่งมีนามธรรมมากกว่า และต่อจากนั้นก็จะเป็นเรื่องของปรากฏของ ขึ้น ซึ่งเป็นความที่เป็นนามธรรมมากยิ่งขึ้นไปอีก เช่น

หนังสือเล่มนี้ทำให้ผมกระจ่างขึ้นมาก

ได้รับอาหารมากขึ้น

เขาแข็งแรงขึ้น

2.2.3 ความหมายโดยนัย

ความหมายโดยนัยของ ขึ้น คือ ความหมายบอกการณลักษณะ(aspect) ของเหตุการณ์ซึ่งมี 2 ประการ คือ การณลักษณะสมบูรณ์ (perfective aspect) และการณลักษณะไม่สมบูรณ์ (imperfect aspect) การที่คำว่า ขึ้น จะบอกความหมายของการณลักษณะใดนั้น ขึ้นอยู่กับความหมายของกริยานำ คือ ถ้ากริยานำเป็นกริยาก่อเกิด หรือกริยาบอกความนึกคิด หรือกริยาบอกการสื่อสาร หรือกริยาบอกการรู้สึกตัว กริยาที่เกิดร่วมคือ ขึ้น ก็จะบอกความหมายของการณลักษณะสมบูรณ์ เช่น

อะไรที่คนสร้างขึ้นนั้น

นึกขึ้นมาได้ทันทีว่า...

เขาพูดขึ้นว่า...

เขาตื่นขึ้นมาเมื่อไร

แต่ถ้ากริยานำเป็นกริยาบอกสภาพหรือคุณสมบัติ ก็จะพบว่ากริยารองที่เกิดร่วมจะบอกความหมายของการณลักษณะที่กำกวม คืออาจตีความเป็นการณลักษณะสมบูรณ์หรือไม่สมบูรณ์ก็ได้ เช่น

เขาอ้วนขึ้นมาก

ประโยคข้างต้นนี้ บอกความหมายของการณลักษณะที่กำกวม ขึ้นอยู่กับผู้พูดว่าจะมองที่จุดสิ้นสุดของเหตุการณ์หรือไม่ ถ้ามองที่จุดสิ้นสุดก็แสดงว่าเขาจะไม่อ้วนไปกว่านี้ แต่ถ้าไม่ได้มองที่จุดสิ้นสุดก็หมายความว่าเขาได้อ้วนขึ้นจากเดิมและจะอ้วนต่อไปอีกได้

อย่างไรก็ตามวิทยานิพนธ์ของ โสภาวรณ มีความต่างกับหลักภาษาจีนกลางคือ คำประเภทที่ ภาษาจีนกลางจัดเป็นคำคุณศัพท์นั้น โสภาวรณ จัดให้เป็นคำกริยาบอกสภาพ แต่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะศึกษาเฉพาะคำ qilai หลังคำกริยาเท่านั้น โดยยึดหลักการแบ่งประเภทของคำตามที่ Zhu Déxī (1997) จัดแบ่งไว้ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น โสภาวรณได้จัดให้คำว่า ชื่น มีความหมายหนึ่งเป็น ความหมายอุปมาที่ทำให้เกิดความหมายแฝงแสดงทัศนคติของผู้พูด โดยความหมายนี้จะเกิดหลังคำกริยาบอกสภาพ แต่เนื่องจากคำกริยาบอกสภาพลักษณะนี้ถือเป็นคำคุณศัพท์ตามหลักการแบ่งประเภทคำของ Zhu Déxī ที่ผู้วิจัยยึดเป็นหลักในการแบ่งประเภทของคำ เพราะฉะนั้นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงจะไม่กล่าวถึงคำเหล่านี้

2.3 สรุปผลการปริทัศน์วรรณกรรม

ในขั้นตอนเริ่มต้นของการวิจัยนั้น ผู้วิจัยได้คัดเลือกประโยคที่ประกอบด้วยคำหลังกริยา qilai มาจากพจนานุกรมการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง (Mèng Cóng และคณะ, 1998) และเริ่มวิเคราะห์จัดแยกประเภทคำหลังกริยา qilai ตามความหมายที่ปรากฏหลังคำกริยา โดยได้ทดลองใช้แนวคิดของ Wáng Lì (1985) Lǚ Shūxiāng (1999) Wú Jiémǐn (1992) Wáng Huán และ Zhāng Péngpéng (1987) แล้วพบว่า แต่ละแนวคิดนั้นมีความสามารถในการอธิบายคำหลังกริยา qilai ที่ต่างกัน ซึ่งหลังจากวิเคราะห์แล้ว ผู้วิจัยได้ตัดสินใจไม่ใช้แนวคิดของ Wáng Lì Lǚ Shūxiāng และ Wú Jiémǐn เป็นหลักในการอธิบายคำหลังกริยา qilai เนื่องจากเหตุผลดังต่อไปนี้

1. แม้ว่าแนวคิดของ Wáng Lì จะมีความถูกต้อง ชัดเจน และ เข้าใจง่าย แต่เพราะเป็นการอธิบายที่มีขอบเขตกว้างเกินไป ไม่เหมาะที่จะนำมาอธิบายให้กับผู้ที่ศึกษาภาษาจีนเป็นภาษาที่สอง ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของผู้่านวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

2. แนวคิดของ Lǚ Shūxiāng ก็เช่นเดียวกับแนวคิดของ Wáng Lì ที่ไม่เหมาะกับการนำมาอธิบายให้กับผู้ที่ศึกษาภาษาจีนเป็นภาษาที่สอง จนถึงขั้นนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้แนวคิดของ Lǚ Shūxiāng ที่จำแนกคำ qilai ที่บ่งการเคลื่อนที่จากล่างสู่บนออกจากคำ qilai ที่บ่งการเสร็จสิ้นของการกระทำนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าทั้งสองความหมายดังกล่าวน่าจะจัดให้อยู่ในหัวข้อเดียวกัน เนื่องจากการบ่งการเคลื่อนที่จากล่างสู่บนก็ได้แสดงการเสร็จสิ้นของกริยาแล้วเช่นเดียวกัน นี่จึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ผู้วิจัยไม่เลือกใช้แนวคิดของ Lǚ Shūxiāng

3. เนื่องจากแนวคิดของ Wú Jiémǐn อธิบายคำหลังกริยา qilai ไว้ค่อนข้างซับซ้อน ยากแก่การเข้าใจ ผู้วิจัยจึงไม่เลือกใช้แนวคิดนี้

การที่ผู้วิจัยเลือกใช้แนวคิดของ Wáng Huán และ Zhāng Péngpéng เป็นหลักในการอธิบายคำหลังกริยา qilai ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เนื่องจาก Wáng Huán และ Zhāng Péngpéng สามารถอธิบายคำหลังกริยา qilai ไว้ได้อย่างละเอียดชัดเจนทั้งในด้านความหมาย รูปประโยค ตลอดจนบอกถึงคำกริยาที่สามารถปรากฏรวมได้ ผู้วิจัยเห็นด้วยกับ Wáng Huán และ Zhāng Péngpéng เป็นอย่างยิ่งว่าควรจัดความหมายที่บ่งการเคลื่อนที่จากล่างสู่บนให้เป็นประเภทเดียวกับการบ่งการเสร็จสิ้นเห็นผล และใช้หัวข้อว่าบ่งการเปลี่ยนแปลงที่ได้เกิดขึ้น เพราะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและเสร็จสิ้นลงเช่นเดียวกัน โดยแยกลักษณะของการเปลี่ยนแปลงไว้ นอกจากนี้ยังเห็นด้วยกับ Wáng Huán และ Zhāng Péngpéng ที่กล่าวว่าการอธิบายความหมายของคำหลังกริยา qilai ในตำราไวยากรณ์จีนที่ใช้ทั่วไปไม่ครอบคลุมเพียงพอ ไม่แสดงให้เห็นรูปประโยคที่สามารถประกอบด้วยคำหลังกริยา qilai หรือการที่ไม่บอกถึงคำกริยาที่จะสามารถปรากฏหน้าคำหลังกริยา qilai ได้ นั้น ย่อมไม่อาจทำให้ผู้ที่ศึกษาภาษาจีนเป็นภาษาที่สองเข้าใจการใช้คำหลังกริยา qilai ได้ สรุปได้ว่าแนวคิดของ Wáng Huán และ Zhāng Péngpéng มีความชัดเจนทั้งในด้านความหมายและรูปแบบการใช้ อย่างไรก็ตาม แม้จะใช้แนวคิดของ Wáng Huán และ Zhāng Péngpéng เป็นหลัก แต่ก็จะมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอให้เหมาะสมกับงานวิจัยนี้ และจากการทดสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยใช้ประโยคตัวอย่างจำนวนหนึ่งที่ได้คัดมาจากเรื่องสั้นของ Wáng Shuò นักเขียนชาวปักกิ่ง จำนวน 7 เรื่องที่นำมาจากโปรแกรม TIR ซึ่งเป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อค้นหาข้อมูลจากงานเขียนจีน (Běidà Zhōngwénxì, โปรแกรมคอมพิวเตอร์) พบว่าสามารถจัดประโยคตัวอย่างที่ประกอบด้วยคำหลังกริยา qilai เหล่านั้นโดยแยกประเภทตามแนวคิดของ Wáng Huán และ Zhāng Péngpéng ที่กล่าวไว้ได้ทั้งสิ้น ดังจะเห็นได้ในภาคผนวก ก

นอกจากนี้ในเรื่องของชื่อซึ่งใช้เรียกคำ qilai ที่เกิดหลังคำกริยานั้น ก็ยังไม่เป็นที่ตกลงโดยทั่วไปว่าจะใช้ชื่อเรียกว่าอะไร หรือจัดอยู่ในคำประเภทใด อย่างไรก็ตามวิทยานิพนธ์นี้จะเรียกว่าคำหลังกริยา qilai ตาม Wáng Huán และ Zhāng Péngpéng เนื่องจากจะเหมือนกับคำลักษณะเดียวกันในภาษาไทยที่ส่วนใหญ่จะวางไว้หลังคำกริยาเช่นเดียวกัน และจะสามารถทำให้ผู้ศึกษาภาษาจีนชาวไทยเข้าใจได้ง่ายขึ้นด้วย

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับคำว่า ชั่น ของโสภารวรรณ ที่นำเสนอในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ก็เพื่อแสดงให้เห็นว่าการที่ผู้ศึกษาภาษาจีนชาวไทยไปสรุปว่าคำ qilai ในภาษาจีนกลางมีความหมายเท่ากับคำว่า ชั่น ในภาษาไทยนั้นจึงทำให้ไม่เข้าใจคำ qilai และมักใช้คำๆนี้ไม่ถูกหรือมิฉะนั้นก็ใช้ไม่เป็น สาเหตุก็เพราะคำ qilai มีขอบเขตความหมายกว้างกว่าคำ ชั่น นั้นเอง